

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

С. Л. ШАРЕНКО

**ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ
ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ
СЛІДЧОГО СУДДІ
В КРИМІНАЛЬНОМУ
ПРОВАДЖЕННІ**

Монографія

Харків
«Право»
2021

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(протокол №9 від 24 березня 2021 р.)*

Науковий редактор

О. Г. Шило, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінального процесу та оперативно-розшукової діяльності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, член-кореспондент Національної академії правових наук України, заслужений діяч науки і техніки України

Рецензенти:

О. В. Капліна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінального процесу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, член-кореспондент Національної академії правових наук України, заслужений діяч науки і техніки України;

І. А. Тітко, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінального права та кримінально-правових дисциплін Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

В. М. Трофименко, доктор юридичних наук, професор, заступник голови Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, заслужений юрист України

Шаренко С. Л.

Ш25 Теоретико-прикладні основи діяльності слідчого судді в кримінальному провадженні : монографія / С. Л. Шаренко. – Харків : Право, 2021. – 480 с.

ISBN 978-966-998-195-0

У монографії комплексно досліджено проблему теоретико-правових основ діяльності слідчого судді в кримінальному провадженні та розроблено концепцію реалізації його компетенції. Розглянуто структуру та змістове наповнення елементів компетенції слідчого судді, а саме – нормативно встановлені цілі його діяльності, предмет відання, владні повноваження, відповідальність за невиконання його рішень. Обґрунтовано доцільність впровадження в Україні ювенальних та пенітенціарних слідчих суддів. Виокремлено та охарактеризовано міжнародні стандарти, які визначають вимоги до організації і здійснення судово-контрольної функції під час досудового провадження. Виокремлено тенденції розвитку нормативної моделі інституту слідчого судді в Україні; охарактеризовано напрями діяльності слідчого судді – при застосуванні заходів забезпечення кримінального провадження, проведенні слідчих (розшукових) дій, у процедурах, спрямованих на збирання, забезпечення допустимості та зберігання доказів, а також під час розгляду скарг на рішення, дії та бездіяльність дізнавача, слідчого та прокурора. Надано рекомендації щодо застосування чинного законодавства України, що регламентує діяльність слідчого судді, а також сформульовано пропозиції, спрямовані на його вдосконалення.

Видання адресоване науковцям, аспірантам, студентам юридичних навчальних закладів, суддям, працівникам правоохоронних органів, адвокатам.

УДК 343:162(477)

© Шаренко С. Л., 2021

© Оформлення. Видавництво
«Право», 2021

ISBN 978-966-998-195-0

Зміст

Перелік умовних позначень	6
Передмова	7

Розділ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СЛІДЧОГО СУДДІ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

1.1. Процесуальний статус слідчого судді як предмет наукового осмислення: стан опрацювання та перспективи подальших досліджень	10
1.2. Компетенція слідчого судді: структура та змістове наповнення елементів	34
1.2.1. Нормативно-встановлена ціль діяльності	36
1.2.2. Предмет відання	39
1.2.3. Владні повноваження	52
1.2.4. Відповідальність за невиконання рішень	65
1.3. Напрями удосконалення нормативної регламентації процесуального статусу слідчого судді	76
1.3.1. Міжнародні стандарти	76
1.3.2. Зарубіжний досвід	83
1.3.3. Законодавчі тенденції в Україні	98
Висновки до розділу 1	107

Розділ 2

РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНЦІЙ СЛІДЧОГО СУДДІ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ЗАХОДІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

2.1. Діяльність слідчого судді при застосуванні заходів забезпечення кримінального провадження: загальні проблеми процедури	118
2.2. Проблеми реалізації компетенції слідчого судді при застосуванні запобіжних заходів	154
2.3. Спірні питання реалізації компетенції слідчого судді при застосуванні інших заходів забезпечення кримінального провадження	175

2.3.1. Накладення грошового стягнення	175
2.3.2. Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом.....	180
2.3.3. Тимчасовий доступ до речей і документів	187
2.3.4. Арешт майна.....	196
Висновки до розділу 2	203

Розділ 3

РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНЦІЙ СЛІДЧОГО СУДДІ У ПРОЦЕДУРАХ, СПРЯМОВАНИХ НА ЗБИРАННЯ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОПУСТИМОСТІ ТА ЗБЕРІГАННЯ ДОКАЗІВ

3.1. Повноваження слідчого судді при здійсненні судового контролю за дотриманням прав людини при проведенні слідчих (розшукових) дій	214
3.1.1. Спірні питання процедури прийняття слідчим суддею рішення про надання дозволу на проведення окремих слідчих (розшукових) дій	214
3.1.2. Добровільна згода особи як альтернатива судовому дозволу на проникнення до житла або іншого володіння	232
3.1.3. Особливості функціонування судово-контрольного механізму надання дозволу на проникнення до житла або іншого володіння особи post factum	243
3.1.4. Поширення судового контролю на процедуру особистого обшуку.....	255
3.2. Інші напрями діяльності слідчого судді, спрямовані на збирання, забезпечення допустимості та зберігання доказів	261
3.2.1. Депонування показань на стадії досудового розслідування	261
3.2.2. Продовження строку досудового розслідування.....	275
3.2.3. Обмеження строку для ознайомлення з матеріалами під час відкриття матеріалів іншій стороні	279
3.2.4. Повноваження слідчого судді у питаннях зберігання, вирішення долі речових доказів та спеціальної конфіскації.....	289
Висновки до розділу 3	295

Розділ 4

РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНЦІЇ

СЛІДЧОГО СУДДІ ПРИ РОЗГЛЯДІ СКАРГ НА РІШЕННЯ, ДІЇ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНІСТЬ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

4.1. Спірні питання визначення предмета відання слідчого судді при оскарженні рішень, дій, бездіяльності органів досудового розслідування чи прокурора.....	305
4.2. Проблеми нормативного забезпечення та практики реалізації повноважень слідчого судді при розгляді скарг на рішення, дії чи бездіяльність органів досудового розслідування або прокурора	322
4.3. Рішення слідчого судді, пов'язані із надходженням скарг на рішення, дії чи бездіяльність органів досудового розслідування або прокурора	340
Висновки до розділу 4	362
Висновки	369
Список використаних джерел	378
Додатки	448

Перелік умовних позначень

ВС – Верховний Суд

ВССУ – Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ

ВСУ – Верховний Суд України

ЄДРСР – Єдиний державний реєстр судових рішень

ЄРДР – Єдиний реєстр досудових розслідувань

ЄСПЛ або Суд – Європейський суд з прав людини

ЗЗКП – захід забезпечення кримінального провадження

ЗУ – Закон України

КЗПЛ або Конвенція – Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод

КК – Кримінальний кодекс України

КПК – Кримінальний процесуальний кодекс України

КПК 1960 р. – Кримінально-процесуальний кодекс України 1960 р.

КСУ – Конституційний Суд України

КУпАП – Кодекс України про адміністративні правопорушення

НСРД – негласні слідчі (розшукові) дії

СРД – слідчі (розшукові) дії

Передмова

З прийняттям у 2012 р. КПК України нормативна модель судового контролю під час досудового розслідування, яка існувала за КПК України 1960 р., зазнала концептуальних змін. Останні знайшли свій прояв, по-перше, у впровадженні нового суб'єкта кримінальної процесуальної діяльності – слідчого судді, до компетенції якого законодавець відніс здійснення судового контролю; по-друге, в істотному розширенні предмета судового контролю і віднесенні до нього майже всіх випадків обмеження фундаментальних прав і свобод людини під час досудового розслідування. Будучи іманентною компонентою сучасної моделі досудового розслідування, передбачені КПК напрями судово-контрольної діяльності здійснюються слідчим суддею в межах окремих судово-контрольних проваджень, що в сукупності спрямовані на вирішення завдань кримінального провадження, передбачених ст. 2 КПК.

Складний диференційований порядок досудового провадження, який включає низку окремих судово-контрольних проваджень, забезпечує реалізацію під час досудового розслідування положень ч. 1 ст. 55 Конституції України, що гарантує судовий захист прав і свобод людини. З огляду на це від ефективності діяльності слідчого судді безпосередньо залежить рівень правової захищеності учасників кримінального провадження, а також можливість вирішення його завдань. Проте, як свідчить сучасне правозастосування, існує чимало проблем правового, організаційного, когнітивного характеру, що перешкоджають належному виконанню слідчим суддею його процесуальної функції, суттєво ускладнюють здійснення досудового розслідування та забезпечення права кожного на справедливий суд. Це обумовлює актуальність наукової розробки проблеми теоретико-прикладних основ діяльності слідчого судді та створення оптимальної нормативної моделі побудови такої діяльності.

Розгляд проблематики діяльності слідчого судді в кримінальному провадженні є неможливим без вагомого спадку, який залишили видатні вчені минулого дорадянського періоду – С. І. Вікторський, П. І. Люблінський,

С. В. Познишев, М. М. Розін, І. Я. Фойницький, а також радянські вчені В. М. Коган, М. П. Мітрохін, І. Д. Перлов та ін. Роботи цих правознавців формують основи теоретичного осмислення інституту судового контролю та містять ідеї відносно сучасного для їхніх авторів стану речей або перспектив подальшого розвитку вказаного інституту.

Після зміни кримінальної процесуальної парадигми у зв'язку з розбудовою української правової системи значний внесок у розробку проблеми судового контролю під час досудового розслідування зробили вітчизняні правники І. В. Гловюк, В. О. Гринюк, Т. Г. Ільєва, О. В. Капліна, М. А. Макаров, Р. І. Тракало, А. Р. Туманянц, Л. Д. Удалова, С. В. Шапутько, О. Г. Шилов та ін.

Сутності кримінальної процесуальної діяльності слідчого судді та характеристики її окремих напрямів присвячено роботи А. Ф. Бандюка, В. Д. Бринцева, Д. М. Валігури, К. Д. Волкова, Ю. М. Грошевого, В. А. Завтура, І. В. Канфуї, Д. І. Клепки, О. Ю. Костюченко, Д. Є. Крикливця, Л. М. Лобойка, В. Т. Маляренка, Т. О. Музиченко, В. Т. Нора, М. А. Погорецького, О. І. Полуховича, В. О. Попелюшка, С. О. Пшенічка, О. В. Ромасєва, Ю. В. Скрипіню, О. О. Торбаса, В. І. Фаринника, Т. Г. Фоміної, І. С. Шаповалової та ін.

Окрему групу наукових джерел, що складають підґрунтя цієї роботи, становлять праці зарубіжних авторів, які мають наукову цінність у компаративному та загальнотеоретичному аспекті, а також послуговували орієнтиром при визначенні векторів дослідження, зокрема, це роботи М. А. Колоколова, С. Г. Коновалова, Н. Г. Муратової та ін.

Загальнотеоретичним підґрунтям дослідження діяльності слідчого судді в кримінальному провадженні стали наукові праці з теорії компетенції, зокрема, М. С. Городецької, Б. М. Лазарева, Л. М. Лобойка, Ю. О. Тихомирова та інших вчених.

Незважаючи на наявність в Україні кількох наукових праць, присвячених дослідженню діяльності слідчого судді в кримінальному провадженні, стан наукової розробки цієї проблематики не може бути визнаний достатнім. Тим більше не є такою, що претендує на характеристику як оптимальної, нормативна модель здійснення слідчим суддею судово-контрольної діяльності. Нарешті, правозастосування ставить все більше питань, що потребують нормативного, доктринального вирішення та надання рекомендацій прикладного характеру, спрямованих на формування в Україні єдиної практики, що відповідає європейським стандартам у галузі прав і свобод людини та здійснення правосуддя. Указані чинники зумовили вибір теми дослідження, визначили вектор наукового пошуку його авторки, а також продемонстрували необхід-

ність комплексного дослідження теоретико-правових основ діяльності слідчого судді в кримінальному провадженні.

Висловлюю щиро вдячність і глибоку повагу науковому консультанту – доктору юридичних наук, професору Ользі Георгіївні Шило – за активне сприяння моєму становленню як науковця, за спрямування творчого пошуку та постійну підтримку.

Ця робота навряд чи відбулася б без допомоги колективів двох кафедр Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого – кафедри кримінального процесу та кафедри кримінального процесу і оперативно-розшукової діяльності, за що моїм колегами щира подяка.

Окремі слова вдячності за доброзичливе ставлення та конструктивні зауваження і поради вельмишановним рецензентам монографії – доктору юридичних наук, професору Оксані Володимирівні Капліній, доктору юридичних наук, професору Івану Андрійовичу Тітку, доктору юридичних наук, професору Володимирі Михайловичу Трофименку.

Моїм колегам – суддівській спільноті України – щира подяка за сприяння в піднятті наявних проблем правозастосування та їх фахове вирішення.

Особливі слова вдячності моїй родині – за натхнення, підтримку та терпіння.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СЛІДЧОГО СУДДІ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

1.1. Процесуальний статус слідчого судді як предмет наукового осмислення: стан опрацювання та перспективи подальших досліджень

Як інститут вітчизняного кримінального процесу слідчий суддя має нетривалу історію, оскільки його виникнення пов'язане із прийняттям у 2012 р. нового КПК. Водночас теоретичні основи нормативно закріпленого інституту закладалися значно раніше. Для повного розуміння інституту слідчого судді як предмета наукового осмислення огляд наукових розробок слід почати з тих, які були присвячені судовому контролю як такому. Підтвердженням правильності такого ходу міркувань є справедливе зауваження В. Т. Нора та Д. Є. Крикливця, зроблене перед проведенням дослідження в аналогічній послідовності: «...слідчий суддя як суб'єкт кримінального провадження є похідним від інституту судового контролю, а не навпаки...»¹.

У даному контексті доречно навести пропоновані М. М. Ковтуном три етапи розвитку ідеї інституту судового контролю: 1) становлення та розвиток ідеї незалежного судового контролю як самостійного процесуального інституту, як особливої процесуальної форми діяльності суду (1864–1917); 2) регрес ідеї (та інституту) судового контролю, який

¹ Нор В. Т., Крикливець Д. Є. Реалізація засади змагальності під час розгляду скарг слідчим суддею : монографія. Львів : ТзОВ «Колір ПРО», 2017. С. 38.

завершився фактично повною відмовою від даної ідеї (1917–1990); 3) відродження та нормативний розвиток ідеї судового контролю як найважливішої конституційної гарантії прав і свобод особистості у правовій державі та суспільстві (1991–2002)¹. Незважаючи на те, що наведена ідея вченого була висловлена відносно періодизації в російській правовій думці, її використання можливе, на наш погляд, і в межах вітчизняного дослідження, оскільки протягом перших двох етапів державно-правові явища та основні доктринальні дослідження на теренах сучасних України та Російської Федерації були спільними. Таким чином, у контексті формування основ теоретичного осмислення інституту судового контролю не можна не згадати праці, які містили окремі ідеї відносно сучасного для їхніх авторів стану речей або перспектив подальшого розвитку вказаного інституту. До таких праць слід віднести, наприклад, роботи вчених дорадянського періоду: І. Я. Фойницького², С. І. Вікторського³, С. В. Познишева⁴, М. М. Розіна⁵, а також радянських вчених: І. Д. Перлова⁶, М. П. Мітрохіна⁷, В. М. Когана⁸ та ін. Проте з огляду на нормативну специфіку – у дорадянський період, та ідеологічну – у радянський, повнота наукового осмислення та розкриття ідеї судового контролю була відсутня. Такий стан кардинально змінився після зміни кримінальної процесуальної парадигми у зв'язку з розбудовою української правової системи. Висвітленню основних ідей та пропозицій учених вже після отримання Україною державної самостійності далі і присвяtimo свій науковий пошук.

¹ Ковтун Н. Н. Судебный контроль в уголовном судопроизводстве России (понятие, сущность, формы) : дис. ... д-ра юрид. наук. Нижний Новгород, 2002. С. 68.

² Фойницкий И. Я. Курс уголовного судопроизводства. Санкт-Петербург : Тип. т-ва «Общественная Польза», 1912. Т. 1. С. 158–160, 183.

³ Викторский С. И. Русский уголовный процесс. Москва : Изд. А. А. Карцева, 1912. С. 71.

⁴ Познышев С. В. Элементарный учебник русского уголовного процесса. Москва : Г. А. Леман, 1913. С. 87–88.

⁵ Розин Н. Н. Уголовное судопроизводство : пособие к лекциям. 2-е изд., изм. и доп. Санкт-Петербург : Изд. юрид. кн. склада «Право», 1914. С. 411–412.

⁶ Перлов И. Д. Законность и правосудие. Москва : Знание, 1959. С. 6.

⁷ Митрохин Н. П. Законность и демократизм предварительного следствия. Минск : Выш. шк., 1979. С. 126, 135.

⁸ Коган В. Почему бы не быть следственному судье? *Советская юстиция*. 1988. № 7. С. 26–27.

Однією з перших праць вітчизняних науковців можна вважати дослідження А. Р. Туманянц, присвячені питанням судового контролю за законністю та обґрунтованістю процесуальних рішень органів досудового розслідування¹. Авторка дослідила міжнародно-правові та загальнотеоретичні аспекти судово-контрольної діяльності в ході досудового розслідування, звернувшись надалі до розкриття практичних сторін такої діяльності в контексті оскарження санкції прокурора на арешт та інших постанов представників сторони обвинувачення.

На окрему увагу заслуговує фундаментальне дисертаційне дослідження О. Г. Шило, присвячене теоретичним основам та практиці реалізації конституційного права людини і громадянина на судовий захист у досудовому провадженні в кримінальному процесі України². Згадана праця хоча і була присвячена висвітленню правових інститутів, що передбачалися КПК у редакції 1960 р., й дотепер не втратила своєї актуальності через, по-перше, конституційно-правову парадигму кримінально-процесуального дослідження, по-друге, значний масив доктринальних положень, які попри зміну процесуального закону продовжують залишатися елементами «ядра» кримінального процесу. Особливо цікавою наскрізною думкою науковця є те, що розширення сфер судової діяльності на досудовому розслідуванні повністю корелюється із концепцією про реалізацію конституційного права на судовий захист, починаючи вже з досудової стадії кримінального провадження³. З точки зору реалізації права на судовий захист О. Г. Шило у вказаній роботі було розглянуто такі ключові сфери судово-контрольної діяльності, як: а) оскарження рішень, дій чи бездіяльності; б) застосування заходів процесуального примусу; в) проведення слідчих дій, пов'язаних із обмеженням прав і свобод людини і громадянина.

Згадані вище праці були створені до набрання у 2012 р. чинності новим кримінальним процесуальним законом, яким теоретичні розробки окресленого напрямку хоча й не повною мірою, але все ж таки

¹ Див.: Туманянц А. Р. Судебный контроль за законностью и обоснованностью процессуальных решений органов досудебного следствия : дис. ... канд. юрид. наук. Харьков, 1998. 181 с.

² Див.: Шило О. Г. Теоретичні основи та практика реалізації конституційного права людини і громадянина на судовий захист у досудовому провадженні в кримінальному процесі України : дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2011. 479 с.

³ Там само. С. 17–18.

формалізовані в положеннях, присвячених слідчому судді. Утім теоретичні розвідки судового контролю не припинилися. Це, у свою чергу, дає підстави стверджувати, що з прийняттям КПК у вказаному векторі теоретичних пошуків крапку поставлено не було.

У 2014 р. Т. Г. Ільєвою в межах дисертаційного дослідження, присвяченого функціям судового контролю у кримінальному процесі¹ (у 2015 р. з'явилась однойменна, але вже колективна монографія²), було висвітлено основні теоретичні та практичні аспекти окресленої теми, зокрема: 1) наведено авторську періодизацію розвитку наукових уявлень про судовий контроль із прив'язкою до ключових змін нормативно-правового характеру; 2) проведено аналіз впроваджених КПК сфер діяльності слідчого судді: застосування заходів забезпечення кримінального провадження, надання дозволу на проведення слідчих (розшукових) дій, розгляд скарг під час досудового розслідування; 3) запропоновано змінити межі судово-контрольної діяльності: а) виключивши повноваження щодо розгляду відводів, клопотань про застосування запобіжних заходів (окрім домашнього арешту та тримання під вартою), а також проведення допиту свідка, потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні (відповідно до ст. 225 КПК); б) розширивши повноваження щодо розгляду скарг особи, підданої примусовому освідуванню, та клопотання про проведення ревізії³. Зміст згаданих робіт свідчить, що, попри теоретичний «підтекст» їхніх назв, дослідження проводилося, по-перше, практичної спрямованості, а по-друге, в межах наданих процесуальним законом повноважень слідчого судді. Через це цілком обґрунтованим було б віднесення вказаної роботи до групи тих, що присвячені дослідженню слідчого судді, а не судового контролю. Проте з огляду на послідовне формулювання назви робіт, а також на наявність теоретичних положень, присвячених судово-контрольній діяльності, вказані праці будемо відносити до тих, що присвячені судовому контролю.

¹ Див.: Ільєва Т. Г. Функція судового контролю у кримінальному процесі : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2014. 20 с.

² Див.: Удалова Л. Д., Савицький Д. О., Рожнова В. В., Ільєва Т. Г. Функція судового контролю у кримінальному процесі : монографія. Київ : Центр учб. літ., 2015. 176 с.

³ Див.: Ільєва Т. Г. Функція судового контролю у кримінальному процесі : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2014. С. 6–13.

Теоретичні основи та практичні аспекти судового контролю досить ґрунтовно досліджувалися І. В. Гловюк¹. У монографічній роботі, присвяченій судовій діяльності у досудових стадіях кримінального процесу та підготовлених ще до набрання чинності у 2012 р. КПК, судовий контроль у досудовому провадженні пропонувалося розуміти як «здійснювану у встановленому кримінально-процесуальним законом порядку діяльність суду (судді) з розгляду та вирішення по суті скарг на дії, бездіяльність, рішення органу дізнання, дізнавача, слідчого, начальника слідчого відділу, прокурора та інших владних суб'єктів кримінального процесу»². Органічним продовженням вказаної думки, проте вже після запровадження кримінальним процесуальним законом інституту слідчого судді, стали дві ключові позиції. Згідно з першою, діяльність слідчого судді (аналог судової діяльності у досудовому провадженні, що була актуальною в парадигмі попереднього кримінального процесуального закону) є поліфункціональною та включає функції: а) забезпечення доказів; б) забезпечення законності та обґрунтованості обмеження прав і законних свобод учасників кримінального провадження та інших осіб; в) судового контролю; г) міжнародного співробітництва³. У свою чергу, «судовий контроль як функція слідчого судді проявляється у реалізації ним таких повноважень, як: розгляд скарг на дії, бездіяльність, рішення слідчого, прокурора та перевірка підстав для проникнення до житла чи іншого володіння особи без ухвали слідчого судді (частина третя ст. 233 КПК); перевірка підстав для проведення негласної слідчої (розшукової) дії у виняткових невід-

¹ Див.: Гловюк І. В. Судова діяльність у досудовому провадженні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2008. 20 с.; Її ж. Судова діяльність у досудових стадіях кримінального процесу : монографія. Одеса : Фенікс, 2010. 232 с.; Її ж. Кримінально-процесуальні функції: теорія, методологія та практика реалізації на основі положень Кримінального процесуального кодексу України 2012 р. : монографія. Одеса : Юрид. літ., 2015. 712 с.; Її ж. Кримінально-процесуальні функції: теоретико-методологічні засади і практика реалізації : дис. ... д-ра юрид. наук. Одеса, 2016. 602 с.; Її ж. Повноваження слідчого судді та забезпечення розумності строків досудового розслідування: проблемні питання реалізації. *Вісник Асоціації слідчих суддів України*. 2017. № 2. С. 36–39. URL: <https://kievskiyud.od.ua/images/visniki-ASSU/3-pr-ASSU.pdf>.

² Гловюк І. В. Судова діяльність у досудових стадіях кримінального процесу : монографія. Одеса : Фенікс, 2010. С. 229–230.

³ Гловюк І. В. Кримінально-процесуальні функції: теорія, методологія та практика реалізації на основі положень Кримінального процесуального кодексу України 2012 р. : монографія. Одеса : Юрид. літ., 2015. С. 245, 705.

кладних випадках (частини друга, третя ст. 250 КПК)»¹. Відповідно до змісту другої позиції, судовий контроль здійснюється не лише слідчим суддею (у досудовому провадженні, як правозахисний напрямок), але і судом (у судовому та судово-контрольному провадженні, як корегуючий напрямок)². Окрім слухних, на наш погляд, теоретичних міркувань, І. В. Гловюк були розглянуті практичні проблемні аспекти всіх сфер діяльності слідчого судді.

У цьому контексті не можна не згадати і дисертаційне дослідження М. А. Макарова «Судовий контроль у кримінальному процесі: теоретичні та правові основи»³. Концептуальною основою наукового дослідження стали уявлення про судовий контроль як монофункціональну діяльність, яка, тим не менше, реалізується в різних напрямках⁴. Новизна роботи полягає, зокрема, в обґрунтуванні виокремлення поряд із традиційно розглядуваними в науці видами судового контролю (попереджувальним (дозвільним) та подальшим) ще одного, пов'язаного зі встановленням та поновленням процесуальних строків, розглядом відводів, здійсненням допиту свідка, потерпілого під час досудового розслідування у судовому засіданні, вирішенням питання про речові докази⁵. Цікавим напрямом дослідження є аспект, пов'язаний із місцем слідчого судді у процесі доказування та ступенем ініціативності під час розгляду відповідних питань (в частині витребування доказів за власною ініціативою)⁶. Одночасно з питаннями, які вже неодноразово висвітлювалися в наукових працях (застосування заходів процесуального примусу; проведення слідчих дій, пов'язаних із обмеженням конституційних прав і свобод; оскарження дій та рішень слідчого і прокурора під час досудового розслідування), вченим було розкрито не досліджений у такому обсязі екстрадиційний аспект судово-контрольної діяльності⁷.

¹ Гловюк І. В. Кримінально-процесуальні функції: теоретико-методологічні засади і практика реалізації : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Одеса, 2016. С. 16.

² Гловюк І. В. Кримінально-процесуальні функції: теорія, методологія та практика реалізації на основі положень Кримінального процесуального кодексу України 2012 р. : монографія. Одеса : Юрид. літ., 2015. С. 610, 703.

³ Див.: Макаров М. А. Судовий контроль у кримінальному процесі: теоретичні та правові основи : дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2018. 495 с.

⁴ Там само. С. 9.

⁵ Там само. С. 10.

⁶ Там само. С. 4.

⁷ Там само. С. 25.

Наукове видання

Шаренко Світлана Леонідівна

**ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ
ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ
СЛІДЧОГО СУДДІ
В КРИМІНАЛЬНОМУ
ПРОВАДЖЕННІ**

Монографія

Видається в авторській редакції

Коректор *А. О. Гончарова*
Комп'ютерна верстка *О. І. Сенько*

Підписано до друку 25.03.2021.
Формат 60×90 $\frac{1}{16}$. Папір офсетний. Гарнітура Times.
Ум. друк. арк. 30. Обл.-вид. арк. 28,6. Вид. № 2743.
Тираж 300 прим.

Видавництво «Право» Національної академії правових наук України
та Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
вул. Чернишевська, 80а, Харків, 61002, Україна
Тел./факс (057) 716-45-53
Сайт: www.pravo-izdat.com.ua
E-mail для авторів: verstka@pravo-izdat.com.ua
E-mail для замовлень: sales@pravo-izdat.com.ua

Свідцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції — серія ДК № 4219 від 01.12.2011 р.

Виготовлено у друкарні ТОВ «ПРОМАРТ»
Тел. (057) 717-28-80